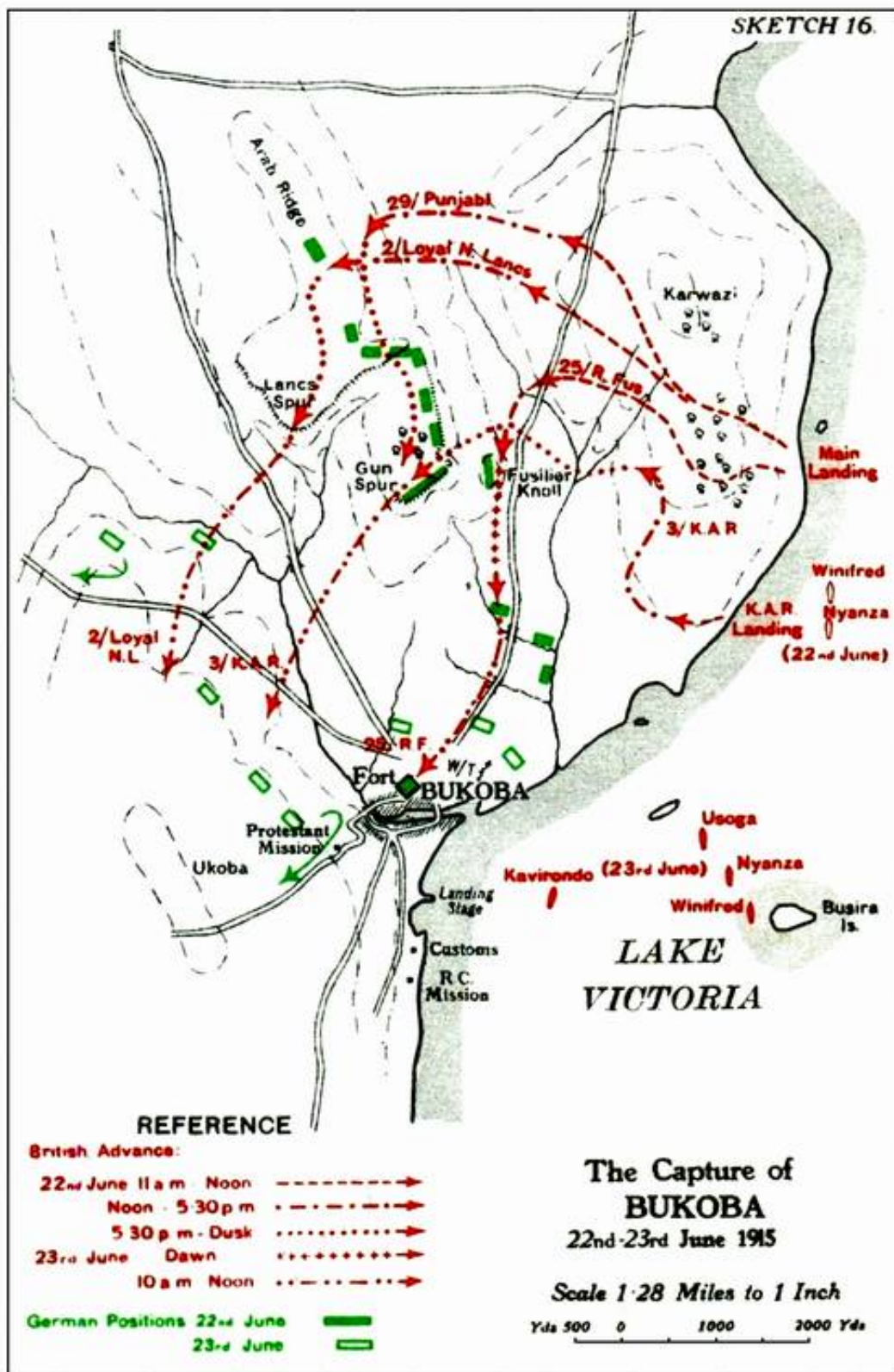

Om kampene ved Bukoba i juni 1915 - Del 2

D-dag - Angrebet på Bukoba

COMPILED BY HISTORICAL SECTION
MILITARY BRANCH
1550/9/41. CR.

Crown Copyright Reserved.

Ordnance Survey 1937

Kort 2: Erobringen af Bukoba, 22. - 23. juni 1915.

Fra Kilde 1.

Den 20. juni 1915, klokken 13:15, stod angrebsstyrken ud af havnen i Kisumu med Bukoba som mål, og i løbet af det næste halvandet døgn tilbagelagdes turen tværs over Victoriasøen.

Styrken når frem til Bukoba ved midnat 21. juni.

Vejret er klart, med måneskin, og fartøjerne observeres af en post på øen Busira, som straks alarmerer styrkerne på land ved hjælp signalraketter.

Oprindeligt havde det været planen at gennemføre landsætningen i ly af natten - og et hold soldater var udset til at gøre posten på Busira tavs - efterfulgt af et overraskelsesangreb mod Bukoba.

For ikke at risikere kollisioner i mørket, udsætter brigadegeneral Stewart landsætningen til daggry.

Flåden ankrer derfor op, for ved daggry at begive sig til landgangstedet ca. 5 km nordøst for byen, mens HMS Nyanza sejler ind mod byen for at sikre landgangsflåden.

Terrænet ved landgangsområdet beskrives som en ca. 90 m høj skrænt, der var stejl og klippefyldt.

Fra tysk side var det ikke vurderet som et sandsynligt landgangssted, og der befandt sig kun en mindre styrke (ca. 30 mand) i området.

Det tyske forsvar var i stedet koncentreret om havnen, da man forventede, at et angreb ville komme her.

Bukoba, som området ser ud i dag.

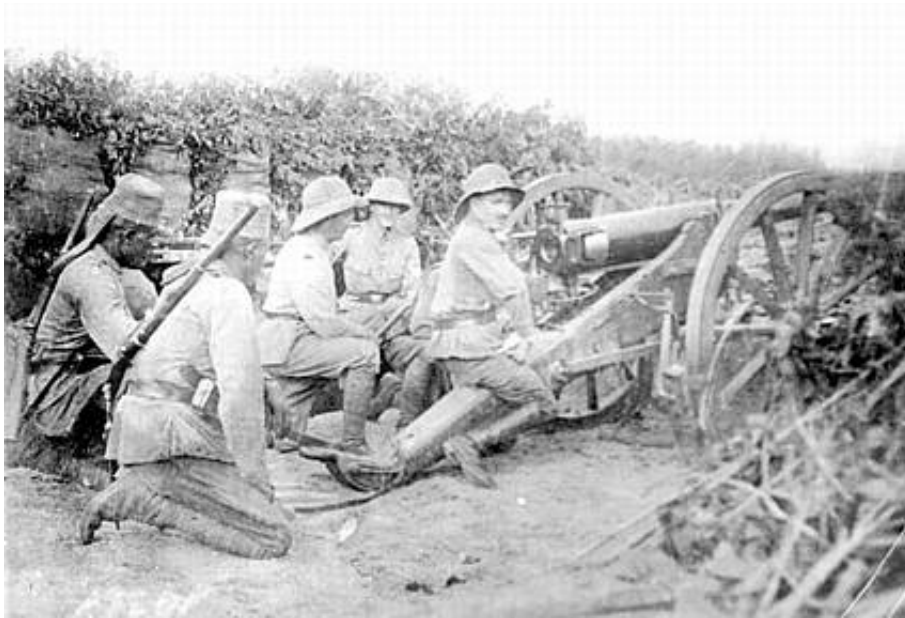
Fra Bukoba (Wikipedia).

Landgangsområdet befinder sig bag højdedraget øverst - og sandsynligvis helt ude mod venstre - i billedet.

Stedet var ude af syne fra Bukoba, hvilket general Stewart fremhæver i sine erindringer (Kilde 9).

Landsætningen

Første bølge består af 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers, maskingeværdelingen fra East African Regiment samt halvkompaniet fra Faridkot Sappers and Miners. Da brohovedet er sikret, landsættes resten af styrken, bortset fra de tre kompagnier fra 3rd King's African Rifles, som var planlagt landsat ved toldbygningen syd for Bukoba.

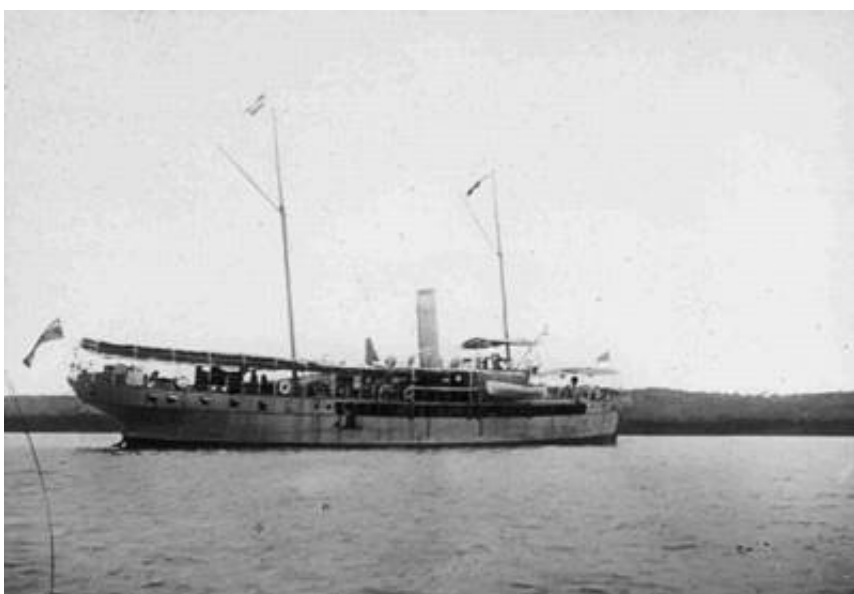

9 cm feltkanon C/73/88 [1](#)).

Mens hovedstyrken landsættes, beskydes skibene af en fjendtlig kanon [2](#)) fra en stilling ved toldbygningen (betegnet *Customs* på Kort 2).

Paul Döring omtaler kanonen som "ældre og godt brugt", og skriver videre, at man rådede over så lidt ammunition, at der knap var nok til en prøveskydning..

Det besluttes derfor at omdirigere 3rd King's African Rifles, der nu landsættes ca. 1,5 km syd for hovedstyrken.

S/S WINIFRED.

Fra Koloniales Bildarchiv

(Universitätsbibliothek Frankfurt am Main).

Den tyske kanon beskydes af skibskanoner, bl.a. fra HMS Winifred, men selvom krudtrøg tydeligt markerer, hvor kanonstillingen er placeret, lykkes det ikke at nedkæmpe den.

Paul Döring, der observerer hændelserne fra sin missionsstation, nævner, at skydningen fra skibene anretter store skader på den katolske missionsstation (også omtalt som kirke).

Kompetencestridigheder

Da hovedstyrken er landsat, overtager oberstløjtnant Jourdain, 2nd Bn. Loyal North Lancashire Regiment, kommandoen.

Richard Meinertzhagen.

Fra Shropshire Star, 11. april 2006 [3](#)).

På vej ind i landet udsættes de to engelske bataljoner for spredt ild, og der går tilsyneladende panik i oberstløjtnant Jourdain. Måske får han et flashback til sine oplevelser i den tætte bevoksning ved Tanga i november året før, hvor tilsvarende tysk ild fik voldsomme følger. Fremrykningen går i stå, da han ikke vil udsætte sine soldater for tab.

En heliograf, ca. 1920.

Fra et samtidigt postkort.

Angrebsstyrkens efterretningsofficer, kaptajn Meinertzhagen, søger derfor frem til oberstløjtnant Jourdain og truer med at fratage ham kommandoen, hvis han ikke straks rykker frem.

En diskussion om kompetenceforholdene opstår, da Jourdain ikke umiddelbart er til sinds at følge opfordringen, og Meinertzhagen underretter pr. heliograf straks general Stewart om situationen.

Generalens svar er ikke til at misforstå: Enten rykker halv bataljonen frem, eller også overgiver oberstløjtnanten kommandoen til kaptajn Meinerzhagen. Bataljonen rykker frem... [4](#)

Angrebet genoptages

Terrænet beskrives som ujævnt og sumpet, men trods dette fortsætter fremrykningen i løbet af eftermiddagen, hvorunder 2nd Bn. Loyal North Lancashire Regiment indtager Arab Ridge; et tysk maskingevær på Arab Ridge ødelægges ved skydning fra 28th Mountain Battery.

Ved mørkefald, der på denne tid af året, tæt ækvator, indtræder ca. 18:00, er man nået frem til stillinger på højdedragene nord for byen - Lancs Spur, Gun Spur og Fusilier Knoll, som de benævnes på Kort 2, efter de to engelske infanteribataljoner og kanodelingen. General Stewarts kommandostation oprettes på Gun Spur.

25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers er den enhed, der har lidt hårdest på angrebets første dag - 3 døde og 9 sårede [5](#). Angrebsstyrkens forbindeplads er oprettet på en bananplantage nær Gun Spur, og området her sikres af et kompagni fra 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers og 29th Punjabis.

Natten forløber heldigvis roligt, for angriberne er udmattet af mere end 12 timers fremrykning gennem det vanskelige og våde terræn, samt den stadige søgen dækning for fjendens ild. Forplejningstjenesten får ikke mange rosende ord fra 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers. Forplejning skulle være tilgået bataljonen, men løjtnant Selous og hans folk så intet til den. Det lykkes for løjtnanten at få tørret sin uniform, da nogen sætter ild til nogle stråhytter, og trods sine 65 år føler han sig ikke mere udmattet end de øvrige soldater. (Kilde 10)

D+1 - Bukoba erobres

Ved daggry genoptages fremrykningen mod Bukoba, hvor man observerer, at de tyske styrker graver stillinger i den nordlige udkant.

Askarier i angreb, tegnet af L.R. Döbrich-Steglitz.

Fra Traditionsverband ehemaliger Schutz- und Überseetruppen.

Fremrykningen sinkes mellem 07:00 og 08:00 af maskingeværild og et tysk modangreb (måske ikke helt så dramatisk som på billedet), som imidlertid slår fejl.

Mellem 08:00 og 09:00 må operationerne stoppe, da der udbryder et voldsomt regnskyl, som hæmmer enhver bevægelse.

25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers rykker frem direkte mod byen, dække at ild fra søen fra søen. 2nd Bn. Loyal North Lancashire Regiment iværksætter en omgående bevægelse; 3rd King's African Rifles og 29th Punjabis udgør reserven.

En tid sinkes 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers' fremrykning af en snigskytte, som forgæves søges nedkæmpet af alt fra en deling geværskytter, en maskingeværskytte til en bjergkanon. Ilden kommer fra en godt skjult stilling i et sumpet område foran Bukoba; stillingen kan observeres fra general Stewarts kommandostation, men ikke fra nært hold. Til sidst begiver kaptajn Meinertzhagen sig ud på egen hånd og nedkæmper skytten, der viser sig at være en tysk officer.

Brigadegeneral Stewart (i trenchcoat) ved Bukoba, 23. juni 1915.

Fra Kilde 10.

Generalens trenchcoat, som nok ville være for varm under normale forhold, kan indikere, at billedet er taget umiddelbart efter klokken 09:00, da det voldsomme regnskyl hørte op.

Den kepi-lignende hovedbeklædning, som de to fjerneste officerer bærer, viser, at de tilhører King's African Rifles, og man aner det rombeformede mærke, der identificerer dem som tilhørende 3rd King's African Rifles.

Billedet er sandsynligvis taget ved generalens kommandostation på *Gun Spur*.

Klokken 10:00 genoptages angrebet. 29th Punjabis og de to bjergkanoner indsættes til støtte for 2nd Bn. Loyal North Lancashire Regiment, og efterhånden viger tyskerne fra deres stillinger nordvest for Bukoba.

Omkring 11:00 trækkes den tyske feltkanon tilbage, nær den protestantiske missionsstation, og det lykkes for 28th Mountain Battery at ødelægge kanonens okseforspand, med to direkte træffere. En fortsat præcis skydning fra de to bjergkanoner forhindrer besætningen i at bringe kanonen bort, og den falder senere i 2nd Bn. Loyal North Lancashire Regiments hænder.

*10-pdr. bjergkanon fra 21st Kohat Mountain Battery.
Fra King Emperor.*

Kanonen er af samme type, som blev anvendt ved Bukoba [6](#).

Ca. 13:30 rykker 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers og 3rd King's African Rifles ind i Bukoba, og snart efter når også 2nd Bn. Loyal North Lancashire Regiment frem til byen.

15:00 har de tyske tropper rømmet Bukoba og stillingerne omkring byen, og kampen er ovre.

Tab

Kilde 1 oplyser tab på engelsk side som 7 faldne og 25 sårede, heraf 2 officerer. Tabene på tysk side anslås til 50.

Sammentællinger af opgørelser i de rådige krigsdagbøger giver følgende tal:

Tabel 5.1: Engelske tab under slaget

<i>(Kilde 6 og 21)</i>	2nd Loyal North Lancs.			25th Royal Fusiliers			East African Regiment		
	Faldne	Sårede	I alt	Faldne	Sårede	I alt	Faldne	Sårede	I alt
Officerer					1	1		1	1
Soldater	1	6	7	8	11	19	1	3	4
I alt	1	6	7	8	12	20	1	4	5

Oberstløjtnant Jourdain nævner i private noter til en senere bataljonshistorie, at 3rd King's African Rifles "lost af few men" under kampene den 22. juni. (Kilde 18) East African Regiment meldte samtidig om én savnet - en indfødt bærer.

De engelske faldne begravnes i Bukoba, herunder de to , der døde 23. juni, og som bringes i land fra forbindepladsen på HMS USOGA. Gravene er siden flyttet til forskellige officielle krigskirkegårde.

Tabel 5.2: Tyske tab

<i>(Kilde 11)</i>	Faldne	Sårede	I alt
Tyskere	2	4	6

Askarier	5	30	42
Ruga-ruga'ler	7		
I alt	14	34	48

Mine oplysninger om de tyske tab stammer fra Paul von Lettow-Vorbecks erindringer, men en fordeling pr. enhed er ikke nævnt. Disse oplysninger har sandsynligvis også været grundlaget for angivelsen i den officielle historie.

Bukoba plyndres

Den "officielle" del af ødelæggelsen af byen omfattede alt af militær værdi - bl.a. administrationsbygningen og telegrafstationen. Faridkot Imperial Service Sappers udførte denne opgave; kaptajn Tillard, Royal Engineers, forestod sprængningen af telegrafstationen.

67 geværer og 32.000 patroner blev ført med tilbage til Kisumu, mens andre våben og tilhørende ammunition blev ødelagt på stedet [7](#). Man forsøgte at få den erobrede kanon med tilbage, men den faldt i vandet på adskillige favne vand, da den blev bakset ombord på en pram.

Til byttet fra Bukoba hørte et flag, som blev hjemført af fungerende løjtnant Dartnel, 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers, og siden overrakt til general Stewart som krigsbytte. Flaget blev efter generalens død givet til Royal Fusiliers og det kan ses på regimentets museum på Tower of London. Et udsnit af flaget kan ses i Kilde 23.

Officerer fra 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers med flaget fra administrationsbygningen i Bukoba. Fra Kilde 15.

Flaget er det tyske rigsflag, i koloniudgaven *Reichsdienstflaggen des Auswärtigen Amtes*, anvendt fra 1892 [8](#)).

Oberstløjtnant Driscoll havde udbedt sig, og fået, tilladelse til, at hans soldater måtte plyndre byen, på betingelse af "... at det ikke kom til vold eller drukkenskab." Det har siden været omgæret med en vis mystik, hvad der egentlig foregik og hvem der ivrigst gik op i plyndringen af Bukoba.

Det kom dog både til vold og drukkenskab. Den officielle historie skriver, at lokale stammer fuldførte plyndringen [9](#)), men dagbogsoptegnelser fra nogle af de involverede, bl.a. omtalt i Kilde 14, efterlader ingen tvivl om, at plyndringen i hvert fald blev påbegyndt af erobrerne.

Til krigsbyttet hørte også en del elfenben, som blev bragt med tilbage. Til det mere kuriøse hører en papegøje, der kunne sige: *Ach, Du Schwein!* (Kilde 5)

D+2 - Bukoba rømmes

Det fortælles, at det tog 8 timer [10](#)) at få samlet styrken og derefter få den ombord på fartøjerne. I havnen befandt sig officerer, der med trukne sabler truede soldaterne til at efterlade deres rov på land. Hvis ikke, ville de blive skudt! (Kilde 11)

Af 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers krigsdagbog fremgår, at indladningen påbegyndtes klokken 18:00. To af kompagnierne var indsat til sikring, og 06:00 den 25. juni 1915 var sidste mand ombord.

Inden flåden forlod Bukoba afsøgte 3rd King's African Rifles de nærliggende øer - sandsynligvis for at sikre, at flåden ikke blev overrasket under udsejlingen. Der bliver fundet et antal indfødte kanoer, som ødelægges af en styrke fra Faridkot Sappers and Miners.

*Soldater fra 25th (Frontiersmen) Bn.
Royal Fusiliers med krigsbytte fra Bukoba.
Fra Kilde 15.*

Flåden stod ud af havnen 12:00, med kurs mod Kisumu, som nåedes 26. juni 1915.

Fra Kisumu vendte enhederne til deres respektive baseområder.

25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers begiver sig pr. jernbane til baselejren ved Kajiado, hvor man var fremme 12:25 den 28. juni. I lejren gennemførtes en inspektion af de hjemvendtes våben og udrustning, og garnisonstjenesten blev genoptaget. Den 30. juni blev der nedsat en særlig kommission, som skulle

undersøge baggrunden for mistede våben, udrustning mv. (Kilde 14)

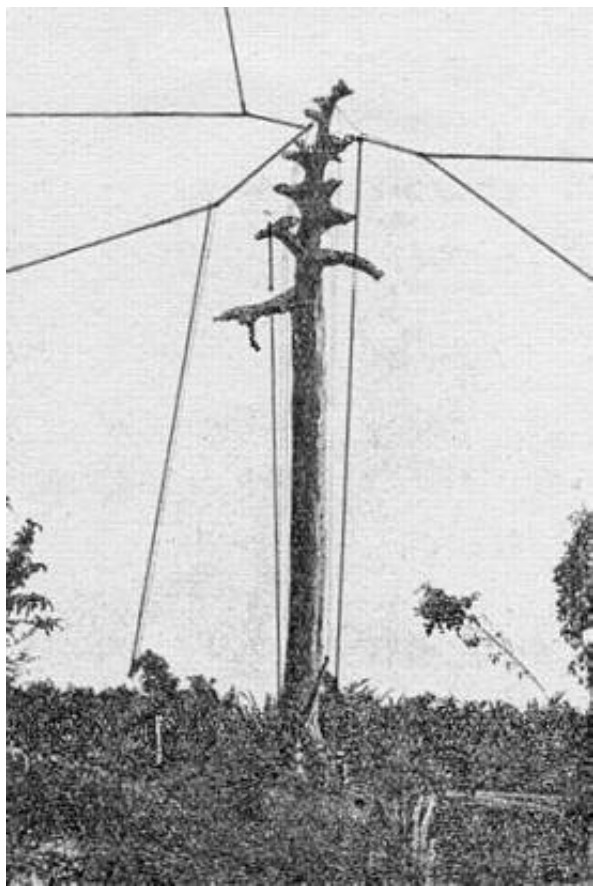
Efterspil

En soldat af newzealandsk oprindelse fra 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers, omtaler en parade efter tilbagekomsten, hvor den øverstkommanderende i Østafrika, generalmajor Tighe, roste soldaterne for deres indsats i kampen, men samtidig gav den en alvorlig skideballe for deres efterfølgende handlinger. Det blev samtidig meddelt, at visse indstillinger til dekorationer, som en konsekvens af plyndringen, ikke ville blive imødekommet. (Kilde 14)

Fungerende løjtnant Dartnell, som erobrede flaget, blev indstillet til at modtage Distinguished Service Order og til at blive nævnt i dagsbefalingen, men så vidt jeg kan spore, skete ingen af delene; dog blev han udnævnt til løjtnant i slutningen af juli 1915. (Kilde 24)

Brigadegeneral Stewart modtager 28. juli 1915 et lykønskningstelegram fra Lord Kitchener, og udnævnes kort tid efter til generalmajor.

Efter kampene

Nødantennen ved Kamashuma, nær Bukoba.

Fra artiklen Pionierjahre der kolonialen Telegrafie-Verbindungen af Till Waldorfer.

(Traditionsverband ehemaliger Schutz- und Überseetruppen).

Efter de engelske styrkers tilbagetrækning besatte *Abteilung Stuemmer* igen Bukoba. Der oprettedes en nødantenne ved Kamashuma; jeg kan ikke fastslå placeringen af denne lokalitet nærmere, end at den skulle ligge sydvest for Bukoba; tidspunktet for etableringen foreligger ej heller.

Antennemasten var stammen fra et 27 m højt træ, hvorpå der blev monteret 6 antennekabler af 80 m længde. Ved hjælp af denne antenne kunne man tydeligt modtage signaler fra stationen i Mwanza. Stationen ved Kamashuma blev betegnet med skjuleordet *Kaloma*.

Ødelæggelsen af telegrafstationen i Bukoba, der var et af målene for operationerne, gav den utilsigtede virkning, at man fra engelsk side (i hvert fald for en tid) blev afskåret fra den efterretningskilde, der havde bestået i at aflytte den fjendtlige signaltrafik ... (Kilde 4)

Det fremgår ikke af de rådige oplysninger, om nødstationen kun var i stand til at modtage, eller om den også kunne sende.

På det efterretningsmæssige område gjorde man yderligere den kedelige erfaring fra en englænder, der havde været interneret i Bukoba, at det var lykkedes for tyskerne at bjerge lasten fra S/S KRONBORG - dæksnavnet for det engelske skib RUBENS, som tyskerne havde opbragt og sendt til Østafrika som forsyningskib til den indesluttede SMS KÖNIGSBERG.

S/S KRONBORG.

Fra Kilde 25.

Skibet var lastet med bl.a. artillerigranater, geværer, geværammunition, sanitetsmateriel, medicin, tropeuniformer og 3.000 tons kul, alt sammen ting, som medvirkede til, at de tyske styrker i Østafrika fortsat kunne yde indædt modstand.

Afslutning

Lieutenant Colonel D. Driscoll, DSO,
Commanding Officer, 25th (Frontiersmen) Bn.
Battalion Royal Fusiliers.

Fra The Australian Frontiersman, nr. 2, 2005
(Legion of Frontiersmen, Australian Division).
Billedet offentliggøres med tilladelse
fra Legion of Frontiersmen Australian Division.

Et billede af oberstløjtnant Daniel Patrick Driscoll, chef for 25th (Frontiersmen) Bn. Battalion Royal Fusiliers, må være en passende afslutning på denne beretning, der for en stor dels vedkommende har behandlet netop denne bataljons indsats.

Fotografiet er taget ved Maktau af kaptajn Cherry Kearton, og er anskaffet af den australske afdeling af Legion of Frontiersmen, der viste det i sit medlemsblad i 2005.

Om papegøjen er den, som major Turner hjemførte fra Bukoba, forlyder der dog intet om.

Set i en større sammenhæng er kampene ved Bukoba i sig selv en beskeden operation, men den tjente sit formål, nemlig at højne moralen, og man havde nu endelig en engelsk succeshistorie at berette om.

I et militærhistorisk perspektiv er kampene interessante som et eksempel på en *combined operation*, der blev gennemført med relativt små midler, og som i modsætning til landgangen ved Tanga i november 1914 blev en succes.

Tak

Jeg skylder Harry Fecitt, Madeira, stor tak for at have leveret mig uddrag af de relevante enheders krigsdagbøger, erhvervet i forbindelse med undersøgelser forud for udgivelsen af en bog om 2nd Loyal North Lancashire Regiment i Østafrika.

Jeg har mødt megen velvilje hos Geoffrey A. Pocock og David Alexander-Fleming, fra Legion of Frontiersmen's engelske henholdsvis australske afdeling. Jeg siger tak for tilladelsen til at bringe billedmaterialet.

Kilder

Om krigen i Østafrika

1. *History of the Great War, Military Operations East Africa, Volume I, August 1914 - September 1916* af oberstløjtnant Charles Hordern, HSMO, London 1941. Kan lånes på Det kongelige Garnisonsbibliotek.
2. *Tanganyikan Guerrilla* af major J.R. Sibley, Ballentines Illustrated History of the Violent Century, Campaign Book No. 20, Ballentine Books Inc., New York 1971.
3. *The Forgotten Front - The East African Campaign 1914-1918* af Ross Anderson, Tempus Publishing Ltd., Stroud, Gloucestershire, ISBN 0-7524-2344-4.
4. *The First World War in Africa* af Hew Strachan, Oxford University Press, Oxford 2004, ISBN 0-19-925728-0.
5. *The Battle for the Bundu* af Charles Miller, Purnell Book Services Ltd., London 1974.
6. *Armies in East Africa* af Peter Abbott, Men-at-Arms nr. 379, Osprey Publishing, London 2002, ISBN 1-84176-489-2.
7. Der I. Weltkrieg auf den Seen von Deutsch-Ostafrika af Markus Felten (Traditionsverband ehemaliger Schutz- und Überseetruppen). Bemærk, at datoerne for operationerne ved Bukoba er anført forkert.

Erindringer

8. *Meine Erinnerungen Aus Ostafrika* af Paul von Lettow-Vorbeck, K.F. Koehler Verlag, Leipzig

1920. Kan lånes på Det kongelige Garnisonsbibliotek.
9. *Jimmie Stewart - Frontiersman: The edited memoirs of Major-General Sir J.M. Stewart* af Robert Maxwell (red.), Pentland Press Ltd., Durham 1992, ISBN 1-872795-53-6. Bogens oplysninger er unøjagtige med hensyn til bl.a. enhedsnavne, men gengiver en generel oplevelse af operationerne ved Bukoba.
 10. *The Life of Frederick Courtney Selous, D.S.O., Capt. 25th Royal Fusiliers* af J.G. Millais, oprindeligt udgivet af Longmans, Green and Company, London 1918. Et uddrag om op kampene ved Bukoba er venligt stillet til rådighed af Harry Fecitt.
 11. Unter Deinen Flügeln af Paul Döring (Hans-Georg Döring).
 12. *Adventures with Animals and Men* af Cherry Kearton, Longmans, Green and Co., London 1935.

Enhedshistorier

13. *Die kaiserliche Schutz- und Polizeitruppe für Afrika - Felduniform, Ausrüstung und Bewaffnung* af Reinhard Schneider, Druffel & Vowinkel-Verlag, Stegen am Ammersee 2005, ISBN 3-8061-1162-6.
14. *The Legion of Frontiersmen* af Geoffrey A. Pocock, Phillimore & Co Ltd, Chichester 2004, ISBN 1-86077-282-X.
15. Legion of Frontiersmen of the Commonwealth (Geoffrey A. Pocock), især 25th Bn. Royal Fusiliers (Frontiersmen) in East Africa.
16. Legion of Frontiersmen, Australian Division (officiel hjemmeside), især Battle Honours of the 25th (Frontiersmen) Battalion, Royal Fusiliers 1914-18.
17. *Armies of the Indian Princely States - Volume IV: Sappers & Miners, Part 1* af Richard Head og Tony McClenaghan, The Military Press, Milton Keynes/Buckinghamshire, 1999. ISBN 0-85420-11-8.

Krigsdagbøger

18. *2nd Loyal North Lancashire Regiments krigsdagbog for tiden 22. til 30. juni 1915*. Et uddrag, udarbejdet af Harry Fecitt, og suppleret med oberstløjtnant Jourdain's private noter samt tilsvarende fra kaptajn G. Atkinson (delingsfører for 1. Deling). Fra Harry Fecitt.
19. 25th (Frontiersmen) Bn. Royal Fusiliers' krigsdagbog for tiden 19. til 30. juni 1915. En afskrift udarbejdet af Steve Eeles og leveret som indlæg i Great War Forum pr. 24. juli 2006.
20. *29th Punjabis krigsdagbog for tiden 15. til 25. juni 1915*. Fra National Archives, via Harry Fecitt.
21. *East African Maxim Gun Company's krigsdagbog for tiden 22. juni til 30. august 1915*. Fra National Archives, via Harry Fecitt.
22. *Faridkot Imperial Service Sappers and Miners' krigsdagbog for tiden 18. til 26. juni 1915*. Fra National Archives, via Harry Fecitt.

Andet

23. An East African Victoria Cross af Kevin Patience (Hellfire Corner).
24. *VCs of the First World War - The Sideshows* af Gerald Gliddon, Sutton Publishing Ltd., Stroud/Gloucestershire 2005, ISBN 0-7509-2084-X.
25. Operation Kronborg - Sønderjyder i Hans Tyske Majestæts Yderst Hemmelige Tjeneste 1914-1914 af Peter M. A-V Tappe (Søværnsorientering nr. 1, marts 2003). Yderligere oplysninger kan findes i *Sønderjyder forsvarer Østafrika 1914-18* af Chr. P. Christensen, Martins Forlag København 1937. Kilde 1 giver mere udførlige oplysninger om lastens sammensætning.

Efterskrift - Om politienheder i Østafrika under Første Verdenskrig

Uganda Police, ca. 1950.

Fra en omtale af bogen
The Dawn Stand-to -
The life of IVB (Peter) Mills
(Jeremy Peirson).

Politienhederne i protektoraterne Uganda og Engelsk Østafrika blev oprettet omkring 1900. Fra begyndelsen var enhederne militært udrustet og organiseret, da opgaverne for en stor dels vedkommende drejede sig om områdernes indre og ydre sikkerhed. I tiden frem mod Første Verdenskrig tegnedes konturerne til et politi i mere traditionel forstand, om end indre sikkerhed fortsat stod højt på dagsordenen.

Under Første Verdenskrig formeredes egentlige militære enheder - i Uganda i første omgang et *Active Service Company*, bestående af ca. 200 mand.

Siden udvidedes styrken til en infanteribataljon, *Uganda Police Service Battalion* bestående af 22 engelske officerer og 4 underofficerer samt 750 indfødte underofficerer og soldater, der blev indsat ved protektoratets grænse til Tysk Østafrika. Bataljonen var under kommando af major (oprindeligt politikommissær) Ernest Henry Thorn Lawrence. Bataljonen gjorde god fyldest frem til 1917, hvor den blev nedlagt.

Politistyrkerne bevarede, som vist på billedet, et militært præg.

Oplysninger om politistyrkernes indsats findes f.eks. i Kilde 1 samt på de respektive politienheders officielle hjemmesider: *History of the Uganda Police* (Uganda Police) og *History of the Kenya Police* (Kenya Police).

Per Finsted

Noter:

1) Fra *Die deutschen Kolonien - Deutsch-Ostafrika* (Frontline18). Bortset fra den større kaliber, ser 9 cm udgaven ud som 8 cm udgaven.

- 2) Kilde 1 beskriver den tyske kanon som en 2,9-tommers pjece, hvilket ikke svarer til nogen kendt tysk pjece. 2,9 tommer svarer til 7,3 cm, og der er måske tale om en 8 cm *Feldkanone C/73*, hvor modelåret er forvekslet med kaliberen. Angrebsstyrkens efterretningsofficer beskriver kanonen som en 75 mm kanon. (Kilde 10) Kanonens skuddata mv. fremgår af *German Guns of World War One in South Africa* (The South African Military History Society).
- 3) I artiklen beskriver Sarah Hart, hvorledes Richard Meinertzhagen i 1905 kom i besiddelse af et afrikansk slagvåben - en stav med et kuglehoved - som han siden førte med sig (dog ikke på billedet).
- 4) Denne del af historien stammer fra Meinertzhagens erindringer *Army Diary 1899-1926* (her fra Kilde 3). Historikere tillægger ikke bogen værdi som primærkilde, idet der er tale om en redigeret dagbog, hvis formål tydeligvis har været at fremstille forfatteren i det gunstigst mulige lys. Om situationen derfor er foregået som beskrevet, kan næppe afgøres med sikkerhed. Der er dog intet i bataljonens krigsdagbog eller oberstløjtnant Jourdain's private noter, der understøtter oplevelsen af panik. Det er måske snarere oplevelsen af angrebets tempo eller mangel på samme, der forårsager situationen.
- 5) To af de sårede døde 23. juni 1915, og endnu en den 16. juli 1915, indlagt på No. 4 Base Hospital, i Kisumu.
- 6) For yderligere oplysninger om indiske bjergbatterier, se *Den indiske hær - Om bjergbatterier, 1890-1940*.
- 7) Kilde 19 indeholder en opgørelse over den mængde våben og ammunition, som blev erobret og ødelagt.
- 8) Fra *Foreign Office Flags 1892-1919 (Germany)* af Santiago Dotor (*Flags of the World*).
- 9) Synspunktet om indfødte stammers involvering understøttes af missionær Döring, baseret på observationer af, hvorledes den protestantiske missionsstation tog sig ud, da han vendte tilbage efter kampene. (Kilde 11)
- 10) Omtalt i *The Great War in Africa* af Byron Farwell, Viking, London 1987, ISBN 0-67080-244-1. Kan lånes på Det kongelige Garnisonsbibliotek.